

- Et studium
midt i blinken
for meg!

Nå kan du kontakte ditt eget forsikringskontor!

Kreativ bibliotekutvikling i polsk kjøpesenter

Innhold

Lederen har ordet	side	3
BF arrangerer samling for ledere	side	4
Nytt studentkull i gang på Bislet	side	4

- Et studium midt i blinken for meg!

Karina Skogen var fornøyd etter intro-uka på Bislet. Hun har ikke bare valgt rett fag. Den ferske bibliotekstudenten vant også et nettbrett, som en av de nyinnmeldte i BF under intro-uka.

5

Lokale KS-forhandlinger 2017: Tips, økonomi og svar på spørsmål	side	6

Nå kan du kontakte ditt eget forsikringsselskap!

Etter overgangen til Unio kan vi nå tilby medlemmene nye forsikringsordninger fra eget forsikringskontor! Ring og snakk med Kathe, Sindre eller Tove om dine forsikringer.

7

Obligatorisk forsikring	side	8
Nytt og forbedret forsikringstilbud til BF-medlemmer fra 2018	side	9
Forsikring for studenter	side	9
Samarbeider om økt organisasjonsgrad	side	10
Diskriminert på grunn av medlemskap i arbeidstakerorganisasjon?	side	11
Ytringsfrihet under press	side	12

Kreativ bibliotekutvikling i polsk kjøpesenter

Anders Grønning har besøkt den polske byen Gdansk. I et kjøpesenter fant han Biblioteka Manhattan, som både ga overraskelser og inspirasjon.

16

Jan-Egil Holter-Wilhelmsen: Det leses over det langstrakte land!	side	21
En vei ut av klørne på Elsevier?	side	22
Rapport viser status for IA-avtalen	side	24
Redaktørens spalte: Med utlandet på radaren	side	32

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147 / ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer med 10 nummer i året.

Ansvarlig redaktør
Erling Bergan

Redaksjonens adresse

Runnen 4, 6812 FØRDE
Telefon: 91 31 80 01
Epost: erling.bergan@bibforb.no

Abonnement

Kr. 290 pr. år betales til BFs konto 6039.05.64093. Merk innbetalingen *Abonnement*. Henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat: bf@bibforb.no eller tlf. 48 02 09 00.

Annonsepriser:

1/8 side	kr.	1200
1/4 side	kr.	2000
1/2 side	kr.	3000
1/1 side	kr.	4500

Stillingsannonser:

1/8 side	800
1/4 side	kr. 1400
1/2 side	kr. 2000
1/1 side	kr. 3000

Mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved samlet bestilling av flere annonser. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan 2017

Nr.	Deadline:	Hos medl.:
1	21. desember	11. januar
2	25. januar	8. februar
3	22. februar	7. mars
4	22. mars	5. april
5	3. mai	18. mai
6	7. juni	21. juni
7	23. august	6. september
8	27. september	11. oktober
9	25. oktober	8. november
10	22. november	6. desember

Trykk:

Merkur Grafisk AS, Oslo

Forsiden

Foto: Erling Bergan

Ansvar

Usignerte artikler står for redaktørens regning.

Lederen har ordet

I disse valgtider har folk mange ting å tenke på og daglig påvirkes vi gjennom massemedia med inntrykk så vel som oppfordringer til å velge det ene eller det andre partiet. Vi kan ta ulike valgomater for å finne hvilket parti som står nærmest våre meninger og mange deler resultatene av slike målinger på Facebook.

Spørsmål om hva partiene mener om utfordringer i kultursektoren har vært fraværende i de valgomatene jeg har tatt. Kulturpolitikken til de ulike partiene blir ikke sett på som et viktig argument i testene som skal vurdere hvilket parti som ligger nærmest mine meninger og hva jeg bør stemme på.

Dagens regjering har i vår satt i gang arbeidet med en ny kulturmelding. En melding som skal favne bredt, og skal legges fram for Stortinget våren 2019. Dette blir en viktig melding, kanskje særlig etter at Stortinget like før sommeren stemte ned en egen tverrsektoriell melding om bibliotek. BF må i tiden fremover ta stilling til hva vi skal spille inn til kulturmedlinga. Hva mener vi er de viktigste bibliotekpolitiske utfordringene i årene som kommer?

Vi har valgets kvaler hver dag året rundt. Store og små valg avgjør hva vi gjør og hvordan vi gjør det. Den informasjonsstrømmen som preger dagens samfunn er nok noen ganger så stor at man kunne ønske seg tilbake til en tid hvor det ikke var så mange inntrykk man skulle fordøye. Ikke bare får vi inntrykk fra nærmiljø og eget språkområde, vi bombarderes med informasjon om hendelser, gjerne dramatiske, langt borte og kan mange ganger lure på hvorfor de er relevante for våre liv.

I kjølvannet av den amerikanske valg-

kampen i fjor høst ble uttrykket «fake news» hyppig brukt også her i landet etter at Donald Trump jevnlig anklaget amerikanske media for å fortelle det han mente ikke stemte med virkeligheten. Etter innsettelsen av presidenten oppstod det en diskusjon om hvor mange folk som hadde vært til stede under seremonien. Da kom uttrykket «alternative fakta» i bruk. Hva skal vi så velge å tro? Hvilke kilder er troverdige?

Vi som er bibliotekarer har et fortrinn i å vurdere hva som er gode, solide og pålitelige kilder. Vi vurderer dette daglig. Dette er en kompetanse som i fremtiden vil viktigere og viktigere, og er en kompetanse vi burde være flinkere å snakke fram som unik for bibliotekarer.

Jeg skriver denne lederen idet undervisningsinstitusjonene starter etter sommerferien og tenker at også skoleelever og studenter står i slike valgsituasjoner

hvor de skal vurdere hva som er pålitelige kilder og hva de skal tro på. Bibliotekarer, både på skolebibliotekene og i UH-sektoren, har en viktig oppgave i å hjelpe elever og studenter til å vurdere kildene.

I flere land har det dessverre vært en trend de siste årene at å avskaffe bibliotekene ved undervisningsinstitusjonene. I New York forsvant halvparten av skolebibliotekene fra 2005 til 2014, fra 1500 til 700. For å unngå at det blir en trend i Norge, mener jeg at vi må benytte våre muligheter til å påvirke politikerne slik at dette ikke skjer her i landet.

*Margunn Haugland
Forbundsleder*

Foto: Kommunal- og regionaldepartementet

BF arrangerer samling for ledere

25. og 26. september arrangerer BF ledersamling med endring som overordnet tema. Her kan biblioteksjefer og ledere med personalansvar få faglig påfyll, ny kunnskap og utveksle erfaringer.

Tekst: Hege Bergravf Johnsen, rådgiver i BF

Hvordan skal du lede deg selv og personalet gjennom større og mindre omstillingsprosesser? Hvordan motiverer du dine ansatte og håndterer motstand? Og vet du egentlig hvor grensen går for hvilke endringer du kan pålegge dine ansatte?

BFs ledersamling har endring som overordnet tema, og retter seg mot biblioteksjefer og ledere med personalansvar. På programmet står bl.a. inspirerende foredrag med Petter Bakken og Agnete Ellingsen. Petter Bakken er en anerkjent og mye brukt foredragsholder med lang erfaring fra salg, markedsføring og ledelse. Han er sertifisert Coach og har også en sertifisering innen endringsledelse. Han vil snakke om hvordan vi får til god ledelse og gi oss noen nyttige verktøy.

Agnete Ellingsen besøkte BFs forrige ledersamling. Tilbakemeldingene fra dere den gang var meget gode, og mange ville gjerne høre mer. Vi har derfor invitert Ellingsen på nytt for å snakke om endringsledelse, om å skape oppslutning og håndtere motstand.

Det blir også en juridisk bolk hvor vi ser på tilretteleggingsplikten og handlingsrommet for endring av arbeidsoppgaver i kraft av styringsretten. I tillegg vil Anne Clementz, Cecilie Røe og Marit Andersen Somby presentere sine masteroppgaver.

Her blir det altså gode muligheter for faglig påfyll og ny kunnskap, inspirasjon, erfaringsutveksling og nettverksbygging med andre ledere i biblioteksektoren.

Praktisk informasjon

- **Tid:** Mandag 25. september kl. 10.00 – 17.00 og tirsdag 26. september 2017 kl. 09.30-15.30
- **Sted:** Quality Airport Hotel Gardermoen, Lokevegen 7, 2067 Jessheim
- **Påmelding:** Innen 7. september.
- **Program:** Se BFs nettsider bibforb.no, der du også kan melde deg på. ■

Nytt studentkull i gang på Bislet

Tekst & foto:
Erling Bergan

Tirsdag 15. august begynte et nytt kull med studenter på bibliotekarutdanninga ved Høgskolen i Oslo og Akershus. Tradisjonen tro hadde langt flere fått tilbud om studieplass enn det faktiske antall studieplasser som ABI rår over. Men slik "overbooking" foregår ved alle studier. Utover høsten blir det noe frafall og tallet justerer seg ned til de 120 plassene på bachelorstudiet og de 10 plassene på årsstudiet.

Den første uka får studentene forelesninger med smakebiter fra alle faggrupper, i tillegg til nødvendig praktisk informasjon.

Bibliotekarforbundet hadde som vanlig stand for å ønske studentene velkommen og gi dem tilbud om studentmedlemskap. Standen er et samarbeid mellom BFs fylkeslag i Oslo og BFs sekretariat. ■

For de nye studentene er det spennende å se hvem de kommer i klasse med. Oppslagene om dette blir studert nøye.

BF Oslos leder Sondre Molteberg Dalen (til venstre) og BFs rådgiver Kieth Lau Andersen i møte med nye bibliotekstudenter på Bislet.

Karina Skogen fornøyd etter intro-uka på Bislet:

- Et studium midt i blinken for meg

Hun har ikke bare valgt rett fag. Den ferske bibliotekstudenten ble også den heldige vinner av et nettbrett, som en av de mange som meldte seg inn i BF under introduksjonsuka.

Tekst & foto:
Erling Bergan

Karina Skogen kommer fra St. Hanshaugen i Oslo, noen hundre hyllemeter fra bibliotekarutdanninga på Bislet. Men det var vel ikke nærheten som bestemte studievalget hennes?

- Jeg har en bestevenninne som utdannet seg til sivilbibliotekar for ti-femten år siden. Da tenkte jeg at det hørtes gøy ut! Så skjer jo livet da, med barn og alt mulig. Men nå fant jeg ut at jeg bare skulle hoppe i det.

Karina har vært legesekretær, men var gått lei av den jobben.

- Nå er jeg klar for å gjøre noe helt annet. Jeg er simpelthen veldig læresugen!

- Hva ved bibliotekfaget appellerer til deg?

- Ikke hovedsakelig selve biblioteket, men det bakenforliggende. Det å jobbe med katalogisering og webtjenester, det som ligger bak.

- Den første forelesningen dere fikk, om

"Kunnskapsorganisasjon og gjenfinning" av professor Nils Pharo, ga mersmak?

- Ja, og da vi hadde besøk av tre bibliotekarer fra ulike yrkesfelt, var det interessant å høre Marte Ericsson Ryste fra Cappelen Damm snakke om artikler åpent tilgjengelig på nett. Slikt brenner jeg for.

- Har du vært bibliotekbruker selv?

- Ja, hele livet. Jeg har brukt Deichmanske hovedbibliotek veldig mye. Og nå i voksen alder har jeg brukt bibliotek over alt, etter hvor jeg har bodd.

- Ser du for deg et langt yrkesliv som ferdig utdannet bibliotekar?

- Ja, det er en så allsidig utdanning at vi kan jobbe innen hvilket som helst felt. Fordi vi kan blande bibliotekarutdanningen sammen med andre erfaringer, tror jeg vi lett kan få oss jobb.

Karina tror ikke nødvendigvis hun vil bruke bibliotekarutdanninga til å jobbe i bibliotek.

- Kanskje heller i et firma. Alle har dokumenter som skal håndteres på ett eller annet vis, og det er jeg interessert i.

- Hvilke utfordringer ser du for deg at bibliotekbransjen har for tida?

- Det at folk faller fra fordi alt er tilgjengelig på nett. Mange går ikke så mye til biblioteket fordi man kan sitte hjemme på pc-en, med mindre man trenger hjelp. Det ser ut til at selve biblioteket blir mer web-basert og med færre fysiske personer til stede.

- Tror du bibliotekene går en vanskelig tid i møte?

- Nei, ikke nødvendigvis. De kommer til å finne andre arenaer. Det er så mye annet kulturelt som man har på biblioteket. Man samles der, det er en arena for mange, kanskje særlig fremmedspråklige. Noen kvinner får ikke anledning til å være så mye ute i samfunnet, men på biblioteket kan de komme, lære og møte folk. Biblioteket er også en arena for barn og ungdom som kanskje har dårlig råd og lite bøker hjemme, de kan lese selv eller få hjelp til å bli lest for.

- Er du optimist med tanke studiet du har begynt på, etter den første uka?

- Ja, veldig! Jeg er kjempeoptimist. Dette har vært midt i blinken for meg! ■

Lokale forhandlinger i KS 2017:

Tips, økonomi og ofte stilte spørsmål

I 2017 er det forhandlinger for stillinger i alle kapitler i hovedtariffavtalen på kommunal sektor (KS-avtalen). Skal du fremme krav eller forhandle? På BF's nettsider bibforb.no finner du et godt knippe med nyttige tips.

Tekst: Erling Bergan

Lokale forhandlinger er forhandlinger mellom lokale parter, for eksempel mellom arbeidsgiveren din og Bibliotekarforbundets tillitsvalgte. Det enkelte BF-medlem kan legge inn krav til lokale forhandlinger. I 2017 er det forhandlinger for alle stillinger i KS-avtalen, enten stillingen er plassert i kapittel 3, 4 eller 5. I artikkelen som BF har lagt ut på nettsidene bibforb.no, har vi svar på ofte stilte spørsmål, tips til argumentasjon og informasjon om økonomi som er relevant for høstens forhandlinger.

For tillitsvalgte som skal forhandle er det også mye nyttig informasjon på vår temaside om lokale forhandlinger og i vår "Tipsliste til lokale forhandlinger". ■

Stipend til studentmedlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend for studentmedlemmer i BF.

Stipendet skal brukes til deltakelse på konferanser og seminar innen biblioteksektoren.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Studentstipend tildeles normalt kun til konferanser/seminarer i inneværende semester.

Forbundsstyret skal ha kortfattet rapport om hvilket utbytte man hadde av deltakelsen.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Har du spørsmål, ring BF's sekretariat: 48 02 09 00.

BF Forsikring er etablert!

Bibliotekarforbundet har byttet hovedorganisasjon fra YS til Unio. Det innebærer at medlemmene nå tilbys nye forsikringsordninger fra sitt eget forsikringskontor! Ring og snakk med Kathe, Sindre eller Tove om dine forsikringer.

Bibliotekarforbundet har etablert BF Forsikring. Hensikten er at medlemmene skal få gode forsikringer til konkurransedyktige priser.

Ordningen kom i stand i samarbeid med Bafo forsikringsmegling, et firma som i mange år har hatt tilsvarende tjenester for flere andre forbund i Unio.

Gjennom en omfattende anbudsrunde våren 2017 fikk vi mange tilbud fra norske og utenlandske

forsikringsselskap. Summen av vilkår, pris og service førte til at vi valgte å etablere medlemsforsikringene i Tryg og Storebrand.

En annen stor endring er at vi har opprettet et eget forsikringskontor som skal sørge for at du som medlem får nøytral, presis og god rådgivning – uten å bli utsatt for kjøpepress fra noe forsikringsselskap.

BF Forsikring har telefonnummer 23 11 33 17. Du når oss også på e-post

forsikring@bibforb.no.

En egen nettside for BF Forsikring er også i ferd med å gå på lufta. Du vil finne lenke til den fra BF's nettsider bibforb.no.

Har du spørsmål om forsikring, er det altså ikke BF-sekretariatet som hjelper deg, men BF's eget forsikringskontor. Der møter du blant annet Kathe, Sindre og Tove. ■

Info om BF-forsikring:
bibforb.no

Obligatorisk forsikring

Fra nyttår innføres en obligatorisk forsikring for alle yrkesaktive medlemmer i Bibliotekarforbundet. Forsikringen vil bestå av en dødsfall-, uføre og ulykkesdekning.

Vi har valgt å innføre forsikringen obligatorisk – med mulighet for den enkelte til å reservere seg mot deltakelse. Det er tre hovedgrunner til å velge denne fremgangsmåten:

1. Alle yrkesaktive medlemmer blir med uten å levere helseerklæring

Når en forsikring innføres obligatorisk for yrkesaktive medlemmer, kan alle bli med uansett helsetilstand. Som medlem slipper du å fylle ut en helseerklæring, noe man må gjøre hvis en tilsvarende forsikring tegnes individuelt. Det at alle medlemmer kan være med på ordningen og at ingen får helseerklæringer er et kollektivt gode ved en slik ordning. Det betyr at også de som har vært syke eller skadet i ulykker kan få tegne en grunnleggende livs- og uføreforsikring.

Vi gjør likevel oppmerksom på at siden det ikke kreves helseerklæring, er det to års karenstid på uføredekingen for sykdommer/mén du eventuelt hadde og kjente til, da du ble med på forsikringen. Dødsfalldekningen og ulykkesforsikringen gjelder fra startdato, uansett helsetilstand.

2. Vesentlig lavere pris

Premien blir vesentlig lavere ved å innføre den som en obligatorisk forsikring med reservasjonsrett. Her får man mye forsikring for pengene.

3. Du kan likevel reservere deg

Den som ikke ønsker forsikringen kan reservere seg mot å være med.

Tre dekninger

Den nye forsikringen inneholder tre ulike dekninger:

- en dødsfalldekning på kr 400 000. Forsikringssummen er uavhengig av din alder og gjelder ut året du fyller 70 år.

- en uføredeking på inntil kr 320 000. Uføredekingen opphører ved utgangen av det året du fyller 60 år.
- en familieulykkesforsikring med inntil kr 1,5 millioner i forsikringssum. Forsikringen gjelder til utgangen av det året du fyller 70 år. Familieulykkesforsikringen dekker medisinsk invaliditet som følge av ulykke.

Samlet pris for denne forsikringspakken blir kun kr 144 per måned, og premien vil trekkes sammen med kontingenten.

Vi kommer tilbake med mer informasjon om forsikringen, og eksakt starttidspunkt senere i høst. Hvert enkelt medlem vil få tilsendt brev vedrørende innføring av forsikringen, i god tid før forsikringen etableres. ■

Fakta om obligatorisk forsikring for BF-ere

- Dekker dødsfall, uførhet og ulykke
- Krever ikke helseerklæring
- Gjelder yrkesaktive medlemmer
- Du kan reservere deg mot å være med
- Samlet pris blir 144 kroner pr måned
- Du får brev i god tid før ordningen etableres
- Starter fra 1. januar 2018
- Mer info på nettsidene til BF Forsikring

Nytt og forbedret forsikringstilbud til BF-medlemmer fra 2018

2018 blir forsikringsmessig et veldig spennende år, da det er mange gode nyheter å glede seg over.

Tryg og Storebrand er valgt som nye leverandører på forsikring, og det er solide selskap med lang og bred erfaring som du som medlem vil nyte godt av.

Fra 2018 kan vi tilby følgende kollektive medlemsforsikringer:

- Livsforsikring
- Uføreforsikring **Ny!**
- Kritisk sykdomsforsikring **Ny!**
- Behandlingsforsikring (Helseforsikring) **Ny!**
- Familieulykkesforsikring
- Barneforsikring **Ny!**
- Innboforsikring
- Reiseforsikring **Ny!**
- Obligatorisk forsikring (se egen sak) **Ny!**

Det at forsikringen er kollektiv betyr at den tilbys dere som medlemmer i Bibliotekarforbundet til like vilkår og priser, noe som gir en rimeligere forsikring enn det dere selv vil oppnå i markedet som privatpersoner.

Hvert år lages det en forsikringsbrosjyre hvor alle forsikringsproduktene som tilbys er beskrevet med produktinformasjon og priser. Den nye forsikringsbrosjyren vil bli sendt til samtlige medlemmer senere i høst.

Vi er også i ferd med å ferdigstille en forsikringsportal som vil inneholde all informasjon om de ulike produktene. Her kan man selv beregne pris, kjøpe eller bestille de forsikringene man har behov

for. Portalen får også en «Min side» funksjon hvor du som medlem kan logge deg inn, og få oversikt over hvilke forsikringer du har, fakturaer du har fått tilsendt, forsikringsbevis, vilkår, skadeskjema og hvor du skal henvende deg ved skade. Ny forsikringsportal utvikles i disse dager og vil være klar tidlig høst. Følg med her: www.bibforb.no. ■

Forsikring for studenter

Studentmedlemmer har anledning til å kjøpe innboforsikring til **studentpris**: Kr 657 per år for dekning på kroner 300 000. Innboforsikringen dekker de vanligste skadene som brann-, natur-, vann- og tyveriskader. I tillegg dekkes tingene dine i hele Norden når du tar de med deg ut av hjemmet ditt.

Uføreforsikring er en viktig forsikring for studenter, og som medlem kan du nå kjøpe uføreforsikring til en særdeles hyggelig pris: fra kr 612 per år for dekning på 12 G (kr. 1 123 000). Har du ektefelle eller samboer kan de også kjøpe forsikring til samme betingelser.

Studenter er ofte på farten og trenger **reiseforsikring**. Helårs reiseforsikring for 1 person koster kun kroner 1 154 per år, mens familiedekning koster 1 376 per år.

Se mer om forsikringstilbud til Bibliotekarforbundets studentmedlemmer på BF's nettsider bibforb.no. ■

De nye bibliotekstudentene på Bislet var de første som fikk informasjon om våre nye forsikringstilbud, da BF hadde stand på Bislet i august. (Foto: Erling Bergan)

Samarbeider om økt organisasjonsgrad

De fire hovedorganisasjonene på arbeidstakersiden lager nå et felles prosjekt for å få flere fagorganiserte i arbeidslivet. – Vi er alle enige om at en sterk fagbevegelse er viktig for en god samfunnsutvikling, sier Unio-leder Ragnhild Lied til Klassekampen.

De siste ti årene har antallet yrkesaktive fagorganiserte i Norge økt til 1,2 millioner, men på grunn av at økningen i arbeidsstyrken har vært større, har andelen av arbeidsstyrken som er fagorganisert likevel vært svakt fallende, fra 50,5 % i 2006 til 49 % i 2016.

Unio og de øvrige hovedorganisasjonene på arbeidstakersiden – LO, YS og Akademikerne – ønsker å ta sin del av samfunnsansvaret for å ivareta og styrke den norske modellen med trepartssamarbeidet, og igangsetter derfor et samarbeid om å øke organisasjonsgraden.

De fire hovedorganisasjonene har laget en styringsgruppe og en arbeidsgruppe for prosjektet. Første skritt blir å analysere årsakene til den fallende organisasjonsgraden, for å kunne fremme felles tiltak på tre felter: Hva organisasjonene selv kan gjøre, hva slags politiske tiltak som kan settes i verk, og hva slags informasjonstiltak som trengs, skriver Klassekampen.

Utfordringene størst i det private

Organisasjonsgraden i arbeidslivet varierer sterkt. Mens den i offentlig sektor ligger på rundt 80 prosent, er den i privat sektor i snitt under halvparten av dette. Særlig utfordrende er situasjonen

i en del av de voksende service-næringene. I praksis betyr det at utfordringene med lavere organisasjonsgrad er størst i gruppene LO og YS organiserer, og betydelig mindre for flere av medlemsgruppene til Unio og Akademikerne.

– Men vi er jo hovedorganisasjoner, og har et samfunnsansvar, påpeker Lied overfor avisen.

Vil ha med arbeidsgiverne

I tillegg til å øke kunnskapen og bevisstheten om organisering i arbeidslivet, er de fire opptatt av at organiseringen også må omfatte

arbeidsgiverne. Arbeidsgiverorganisasjonene vokser, men mange er mest interessert i å shoppe tjenester, ikke å lære om tariffavtaler.

Medlemsforbundene står for vervingen

Selv om de fire er enige om det overordnede bildet, er det ikke ubetydelige politiske forskjeller mellom de ulike organisasjonene, både i lønnspolitikk og andre spørsmål. I tillegg er det flere felter der de ulike forbundene konkurrerer om medlemmer. Det er medlemsforbundene som står for den konkrete vervingen på arbeidsplassene. Samarbeidet mellom de fire skal ikke erstatte det.

– Forbundene våre jobber videre, og konkurrerer iblant, det er slik det skal være, uttaler Lied til Klassekampen. ■

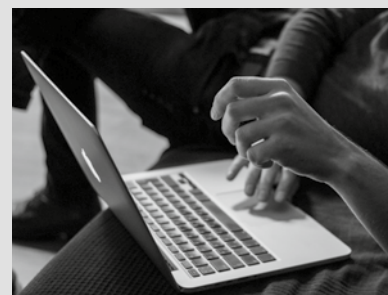
Trenger du ny kunnskap om barne- og ungdomslitteratur?

Hva gjør formidleren når barnelitteraturen blir mer og mer visuell, når historiene flyter på tvers av plattformer eller når ungdomslitteraturen nærmer seg young adult?

Dette er eksempler på problemstillinger som blir tatt opp i NBIs nettbaserte videreutdanning i samtidslitteratur for barn og unge. Siden oppstarten i 2015 har studiet gitt kompetanseheving og 30 studiepoeng til tre kull med bibliotekarer, lærere og andre litteraturformidlere. De har fått kunnskap om nye lit-

terære tendenser og formidlingsformer som er relevante for deres arbeidshverdag.

- Studiet starter i januar 2018 og varer ett år
- Studieavgiften er på kr 6.000 per semester
- Søknadsfristen er 4. oktober 2017 ■

LDO

Likestillings- og diskrimineringsombudet skal fremme likestilling og bekjempe diskriminering uavhengig av blant annet

kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder. LDO er til for de som blir diskriminert, for de som trenger råd og veiledning, og for arbeidsgivere, tjenesteytere, tillitsvalgte og andre, som jobber for likestilling og mangfold og mot diskriminering.

Diskriminert på grunn av medlemskap i en arbeidstakerorganisasjon?

SPØRSMÅL:

I bedriften som jeg jobber i, er jeg tillitsvalgt. Arbeidsgiver er negativ til organiserte og spesielt meg som tillitsvalgt. Jeg kan nevne en rekke hendelser fra arbeidsgiver mot meg som viser dette i tydelighet. Han svarer ikke på mine brev, e-poster og SMS. Han fryser meg ut ved å ignorere meg, og jeg føler han på denne måten forsøker å presse meg ut fra arbeidsplassen. Videre forskjellsbehandler han meg når det gjelder lønn og bonus i forhold til en kollega som ikke er fagorganisert. Vi utfører samme arbeidsoppgaver og har lik kompetanse, men jeg har lengre ansiennitet enn ham. Likevel får han mer lønn og bonus enn meg. Har han lov til å behandle meg på denne måten som oppleves svært krenkende?

SVAR:

Slik du beskriver det, kan det virke som at det at du er fagorganisert, og særlig ditt verv som tillitsvalgt, gjør at du lønnes

lavere og blir behandlet på en nedverdiggende måte. Hvis det er tilfellet, kan det du opplever, være trakasserende og/eller diskriminerende i strid med arbeidsmiljøloven § 13-1. Bestemmelsen forbyr usaklig forskjellsbehandling (diskriminering) og trakassering på grunn av medlemskap i en arbeidstakerorganisasjon.

Vernet av tillitsvalgte går ikke direkte frem av lovteksten. Det er heller ingen klare føringer på dette i forarbeidene til loven. Vi har likevel i vår praksis gitt uttrykk for at også rollen som tillitsvalgt i enkelte situasjoner må være omfattet av diskrimineringsvernet.

Med dette som utgangspunkt, vil flere av forholdene du beskriver altså kunne vurderes som diskriminering og/eller trakassering. Dette gjelder særlig forholdet knyttet til forskjell i lønn og bonus mellom deg og den ene kollegaen din. Hvis det at du er tillitsvalgt/medlem av en arbeidstakerorganisasjon gjør at du lønnes lavere, vil dette altså kunne være i strid med forbudet mot diskriminering.

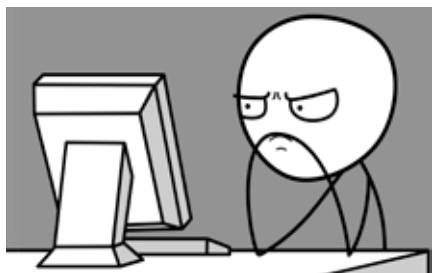
Den generelle dårlige behandlingen du ellers blir utsatt for, kan i sum innebære trakassering. En anbefaling vil være å lage en oversikt over alt det du mener har blitt sagt og gjort, og sette det inn i en tidslinje.

Ombudet vil i første omgang oppfordre deg til å diskutere saken med fagforeningen sentralt. Dersom du mener det er hensiktsmessig, kan du gjerne også vise til informasjonen i dette brevet i dialog med arbeidsgiver. Hvis saken ikke løser seg, kan du velge å klage inn saken til ombudet. Dette kan du enten gjøre selv, eller fagforeningen sentralt kan gjøre det på dine vegne.

Med vennlig hilsen
Hanne Inger Bjurstrøm
Likestillings- og diskrimineringsombud

Foto: Colourbox

- Under Arendalsuka ble ytringsfrihet og internett debattert.
- Torgeir Waterhouse (IKT-Norge) advarte mot å overlate vilkårene for å ytre seg til teknologiselskapene.
- Michael Tetzschner (stortingsrepresentant fra Høyre) vil holde folk ansvarlig for sine egne utsagn.

Vilkårene er endret med internett:

Ytringsfrihet under press

– Ytringsfrihet er ikke bare begrunnet i den opplyste samtale og demokrati. Det er også knyttet til den personlige autonomi. Men skal dette være rett for den enkelte, må også den enkelte stå frem med sin autonomi og ikke bare gjemme seg bak et anonymt slør, sier Michael Tetzschner om ytringsfrihet på internett.

Tekst:
Aud Gjersdal, frilansjournalist

I Arendalsuka møtes ledere i politikk, næringsliv, media og befolkningen ellers. Helt siden 2012 har dette vært et offentlig rom å diskutere politikk i. Et av arrangementene i år dreide seg om ytringsfrihet på internett. Falske nyheter spres i betydelig omfang. Norske partier gjør Facebook til en av de viktigste arenaer i denne valgkampen. Internett er

en del av demokratiet, men det har også problematiske sider: Hvilke problemer skaper teknologien på nett for ytringsfriheten? Stein Kåre Kristiansen, Gambit Hill + Knowlton Strategies, var ordstyrer og Kindred Plc, et internasjonalt selskap innenfor online-spill-bransjen, var arrangør.

Torgeir Waterhouse, direktør for internett og nye medier ved IKT-Norge, innledet med å peke på at nye plattformer og tjenester brukes på nye måter, og blir arenaer for kommunikasjon og dialog med velgere og andre samfunnsinteresserte.

– Nå kan alle som ønsker det publisere direkte, mens før gikk det via redaksjoner. De mellommannstjenester vi da bruker er regulert på bestemte måter for at de skal kunne fungere, og dette betyr at de har et ansvarsfrihetsprinsipp. Det betyr at de ikke er ansvarlig for hva brukerne gjør eller ikke gjør, sier han. Alternativet er å holde disse, for eksempel Facebook eller Twitter, ansvarlige. Men

dette vil innebære en streng sensur av brukerne, for ellers kan de ikke eksistere. Waterhouse mener at tjenesteleverandørene skal opptre nøytralt overfor hva brukerne gjør innenfor regelsettet. De må gi muligheter for anonym deltakelse i debatter, slik at folk ikke avstår fra å delta, fordi de er redd for konsekvensene. Samtidig finnes det mange eksempler på at tjenesteleverandører har grepet inn. Nettsideleverandøren til Human Rights Service (HRS) fjernet et bilde fra nettsidene deres, for de var redd for angrep på serverne på grunn av dette. De tok vekk bildet HRS hadde publisert, for å beskytte den teknologiske plattformen.

– Dette er eksempel på krysspress som tjenesteprodusenter lever i til daglig. Noen ganger må en beskytte teknologien for at den skal kunne fungere for alle. Andre ganger er dette vanskelig av hensyn til ytringsfriheten, sier han, og forteller videre at det er mange pressgrupper som vil ha bort ubehagelig innhold fra nettet. I dag er det tjenesteleverandørene

Michael Tetzschner, Petter Bae Brandtzæg, Torgeir Waterhouse, Trygve Svensson og Andrea Sjøvoll i samtale om ytringsfrihet på nett. (Foto: Aud Gjersdal)

som må forsvare åpenheten innenfor regelverket.

– Det finnes lovverksprosesser som er ment for å begrense ytringsfriheten, fordi man ikke er enig, sier han og viser til et prosjekt for noen år siden som oppfordret tjenesteleverandører til å fjerne uønsket innhold, selv om det var lovlig. De anbefalte dem å ha upresise vilkår for bruk av tjenestene, slik at leverandørene uten å bryte egne vilkår, lett kunne fjerne lovlig innhold. Uansett, så må vurderingene på dette området ifølge Whitehouse ikke overlates til teknologiselskapene.

–Dersom vi overlater disse vurderingene til teknologiselskapene, og gjør de ansvarlige, så får vi det som kalles «corporate censorship» der selskapene går mye lengre enn samfunnet vil, for de må forsikre seg mot ansvar, sier han. Et annet problem er at moderatorene på for eksempel Facebook befinner seg i forskjellige land og kulturer, og derfor vurderer innhold ut fra forskjellige ståsted.

Petter Bae Brandtzæg, seniorforsker ved Sintef, peker på en undersøkelse fra Medietilsynet, kombinert med en amerikansk undersøkelse fra Pew Research Center i 2016. Disse viser at norske nettbrukere opplevde vel så mye falske nyheter som amerikanske. Dette gjelder særlig Facebook og Brandtzæg antar at den norske befolkningen bruker Facebook som et vindu inn i en nyhetsverden, og derved møter falske nyheter i betydelig omfang. Også han peker på tjenesteleverandørene.

– Facebook lot falske nyheter trende i sin nyhetsfeed under valgkampen i USA, og de har latt falske nyhetssteder tjene enormt med penger gjennom annonser. De har lagt til rette for en plattform hvor falske nyheter har kunnet trives veldig godt, sier Brandtzæg og opplyser videre at i Norge er det ikke noen økonomi i falske nyheter som i USA, men de kan gi politiske gevinster. Der er to milliarder mennesker på Facebook og det har aldri vært laget så mye innhold på så kort tid som nå. Facebook har riktignok mange

moderatorer som regulerer innholdet, men de er underbetalte og har for mye å gjøre.

Trygve Svensson, forsker på retorikk og konfliktløsning ved Universitetet i Bergen, understreker historiens betydning.

– Hvis vi ser historien i et fugleperspektiv, så er det noen perioder der vi har kunnet regulere utviklingen, der fellesskapet gjennom politikk har kunnet bestemme utviklingen. Så har en andre perioder der den teknologiske utviklingen suser av gårde i et tempo som gjør at alle som forsøker å ta beslutninger halser etter, og nå er vi åpenbart der, sier Svensson. Han viser til to undersøkelser. Den ene kommer fra Gunn Enli, professor i medievitenskap ved Universitetet i Oslo, som fant at folk i undersøkelsen stolte mer på en oppdatering på Facebook gjort av en politiker, enn på en redaksjonell sak i et tradisjonelt medium. Den andre er tall fra USA i valgkampen i 2016. Da det nærmet seg valget, ble det delt flere falske nyheter, enn ekte, på ►

► sosiale medier.

– Dette viser en offentlighet i en form for krise. Det sier noe om alvorret i temaet, understreker Svensson. Han mener at vi ikke kan basere oss på forrige århundrers tenkning omkring dette, men at hver tid må lage sin egen begrunnelse og tankegang rundt begrepet ytringsfrihet.

– Det grunnleggende er frihetsbegrepet, og det betyr at vi skal være frie til å gjøre opp vår egen mening, basert på fri tilgang til informasjon. I det øyeblikk du blir utsatt for falske nyheter, mister du den friheten, sier han.

Andrea Sjøvoll, leder for Sosialistisk Ungdom, ser at falske nyheter er et problem, og at man må kunne slå ned på det.

– Men man har jo på andre områder en offentlig debatt som ofte går på litt mindre viktige problemstillinger som hvorvidt brunost eller vaffel er det viktigste i valgkampen. Vi trenger en offentlig debatt som faktisk snakker om de viktige problemstillingene som folk er opptatt av og som påvirker folks liv, sier hun. Sjøvoll understreker at sosiale medier er en styrke for demokratiet, og innebærer å gi makten tilbake til folket, der en kan delta i politiske debatter og påvirke politiske prosesser. Men sosiale medier skal ikke være et fristed for trusler og hat, og hun mener at politiarbeidet på nettet må styrkes.

– Selv opplever jeg trusler om vold og voldtekt og annet grums som jeg mener er den største trussel mot ytringsfriheten i dag. Det er det hatet og de reaksjoner en får via sosiale medier, og det er det som begrenser enkelte menneskers frihet til å ytre seg, understreker hun.

Michael Tetzschner, stortingsrepresentant for Høyre, viser til at ytringsfriheten er basert på 500 års erfaring med papir.

– Også den rettslige regulering er basert på at retten har sammenheng med nasjonale prosesser og med at

Michael Tetzschner avviser forhåndssensur, men vil ha rettslig regulering opp på et overnasjonalt nivå. Han vil hindre anonym tilgang til det virtuelle rommet, slik at folk holdes ansvarlig når de går over streken.

nasjonalstaten råder over sitt rom. Disse logikkene er opphevet med internett, for det er ikke lenger et fysisk rom, men et virtuelt rom, og er ikke lenger begrenset av landegrenser, sier Tetzschner, og peker på at den rettslige regulering må opp på et overnasjonalt nivå. Forhåndssensur, som det vil være å stenge noen ute fra sider, er heller ingen løsning. Det vil være et tilbakeskritt for ytringsfriheten og bringe oss tilbake til enevoldstiden. Han tror heller på å ansvarliggjøre avsenderen, og ikke gi anonym tilgang til dette rommet, slik at folk kan holdes ansvarlig dersom de går over streken.

– Når vi er på det mest høystemte, så hyller vi ytringsfriheten fordi den skal understøtte samfunnsviktige mål, fremme en opplyst samtale og ta de riktige beslutningene, og da kan vi ikke ha det slik at noen meninger ikke blir tatt i betraktning, sier han. Et slikt nytteperspektiv er for snevert, for det gir grenser ved det som ikke er nyttig. Tetzschner vil heller holde folk ansvarlig for sine egne utsagn. Problemet med internettregulering er

håndhevelsen, og de regler som ikke kan håndheves mangler legitimitet. Vi må konsentrere oss om de virkemidlene som kan håndheves, og som alle er enige om.

– Retten til anonymitet kan man beholde ved å holde kjeft, sier han, og viser til at redigerte medier kunne meddele anklager mot maktpersoner ved å skrive om det uten å oppgi kilde. Likevel kjente redaksjonen kilden, og fikk slik frem det som kunne være grunnlag for kritikk, samtidig som at kilden unngikk represalier. Mellomleddet tok redaktøransvaret for at det var en genuin person med et troverdig grunnlag.

– Ytringsfrihet er ikke bare begrunnet i den opplyste samtale og demokrati. Det er også knyttet til den personlige autonomi. Men hvis dette skal være rett for den enkelte, så må også den enkelte stå frem med sin autonomi og ikke bare gjemme seg bak et anonymt slør, avslutter Tetzschner. ■

Digitale Hyller

Bibliotek

Her er du.

Utstilling

Gir mulighet til å lage digitale utstillinger. «Insekter» er tema for denne utstillingen.

Klikk her

Berøringsskjerm gjør løsningen spesielt godt egnet til selvbetjente- og Meråpne bibliotek.

Gjerdrum bibliotek

Insekter

Introduksjon til emnet ⓘ

Intro

Les mer om utstillingstemaet.

Bøker

Utvalg innenfor utstillingstemaet. Det er god integrasjon mellom det fysiske og digitale bibliotek. Løsningen er integrert med BiblioFil.

Tema

Flere utstillingstema.

INLEAD

BIBLIOTEK
SYSTEMER

- Polen er et land nær Norge, og polakker utgjør den desidert største innvandrerguppen i Norge.
- Likevel vet nok mange bibliotekarer i Norge lite om hva som står på agendaen for våre kollegaer i Polen.
- Anders Grønning har besøkt et bibliotek i Gdansk.
- Plassert i et kjøpesenter utvikler Biblioteka Manhattan tilbud som ikke er så vanlig ellers i Polen.

Kreativt utviklingsarbeid i polsk kjøpesenter

Biblioteka Manhattan

I sommer tilbragte jeg en uke i den polske byen Gdansk. Den er sammen med Gdynia og Sopot en del av storbyområdet Trippelbyen, med en herlig blanding av ny og gammel kultur. Vel verdt et besøk. Mellom alle inntrykkene, satte jeg også av tid til å besøke et av de lokale folkebibliotekene, Biblioteka Manhattan. Det jeg fant her overrasket meg litt, nok til å skrive en artikkel.

Tekst: Anders Grønning

Foto: A. Grønning, J. Pinkas, B. Banka

Da jeg oppsøkte adressen ankom jeg et trikkestopp mellom store handelsbygg. Mennesker myldret rundt dette knutepunktet, men ingen forsvant inn på noe som minnet om et bibliotek. Jeg forhørte meg derfor hos forbipasserende, og traff etter tre forsøk på en mann, som til tross for ikke å være helt sikker, mente det måtte være inne på kjøpesenteret. Da jeg så litt nærmere på fasaden, skjønte jeg også hvorfor, da jeg fikk øye på ordet Manhattan blant resten av kjedene.

Kultur og handel

Bibliotek på kjøpesenter er ikke noe nytt. Norge har flere, fra Bergen til

Luster. Likevel var det med spenning jeg gikk inn for å se hvordan denne foreningen av kultur og handel var løst. Navnet tilhørte tross alt kjøpesenteret, og ingen av de forbipasserende visste nøyaktig hvor biblioteket var.

Vel innenfor var det likevel ikke vanskelig å finne. Lysene fra studierommet på det åpne og inviterende biblioteket skinte ut fra store glassvegger. Like bortenfor lå inngangen, og skranken, med barneavdelingen i bakgrunnen. Her var det første jeg så et barn som lekte på en gyngehest, mens moren satt ved siden av og leste. Slik sett ga rommet inntrykk av å være et sted for den voksnes lesing, mens barnet ble underholdt på egne premisser. Følelsen ble forsterket av en ganske liten avdeling for barnelitteratur, som begrenset seg til et par hyller. Alt i alt, altså ganske forskjellig fra priori-

teringen av leselyst for barn i mange norske bibliotek.

Alternativ bibliotekbruk

Turen gjennom lokalet avdekket også andre former for alternativ bibliotekbruk, deriblant et stort spillrom, en kafélignende terrasse, og tilgang til en platespiller. Veggene var heller ikke dekket med kunst, eller kanon i tradisjonell forstand, men heller innrammede tegneseriestriper. Dette siste oppdaget jeg samtidig som jeg passerte en tegneseriesamling, som var enorm etter norsk skala; tilsynelatende større enn både barnelitteraturen, filmen og musikk. Jeg undret meg over om alle disse tilpasningene skyldtes plasseringen på kjøpesenteret, eller om Polen var kommet enda lenger enn Norge i jakten på publikumstilfredshet. Dermed måtte jeg

se hvordan det sto til med klassikerne, og oppsøkte hyllene for å finne norsk kanon - Hamsun og Ibsen – for sikkerhets skyld i biografihyllene. Heltet var ikke med meg; det nærmeste jeg kom gamle Henrik var den någet eldre Henry V, og for Hamsuns del, en av hans gamle meningsfeller.

Først på vei ut fant jeg noe norsk. På Manhattan, som hjemme, var krim skilt ut på egne hyller, og her strålte eksportvaren Nesbø side om side med flere nordiske brødre. Jeg smilte for meg selv, men satt også igjen med flere spørsmål. Hva skyldtes disse prioriteringene, og hvordan hadde det seg at et Polen, med sine historiske og økonomiske utfordringer, hadde greid å etablere et så moderne tilbud for sine innbyggere?

32 bibliotek i Gdansk

Vel hjemme igjen bestemmer jeg meg for å kontakte noen ved biblioteket for et intervju. Slik kommer jeg i kontakt med lederen for bibliotekene i Gdansk, Pawel Braun. Tidlig i intervjuet vårt forteller Braun at han har jobbet i sektoren i 22 år, blant annet som IT-manager og spesialist for EU-fondet. De siste åtte årene har han vært sjef for de 32 bibliotekene i Gdansk. Han forklarer videre at dette antallet er høyere enn ønskelig, og at de har mange små og ineffektive bibliotek, ikke ulikt enkelte kommuner i Norge. I likhet med oss, har Polen nemlig også en biblioteklov som regulerer hvor bibliotek skal være, men ikke hvordan tilbudet skal nå et passende nivå. Spesielt for Polen er imidlertid at samme lov også gjelder for både skole- og folkebibliotek, og man har ikke hatt noen oppdatering som nevner bibliotekenes sosiale funksjon.

Fastlåst syn på bibliotek

Braun ønsker seg altså en mer spesifikk lov, og utdyper rundt de små bibliotekene:

- Når det gjelder distriktene er det også en stor utfordring at man ikke finner noen god plass for biblioteket. Brukerne har et litt fastlåst syn på hva biblioteket kan brukes til, og det finnes ikke gode lokaler.

- Hvilken stilling vil du si at biblioteket har i det polske samfunnet? Har det en høy posisjon, og er det mye brukt? ►

► - Folk har høy respekt for biblioteket. Likevel har antallet lesere i Polen generelt gått ned med årene. I Gdansk har vi gjort noe spesielt, da vi har økt antallet lesere fra 40 000 til 120 000 over de siste seks årene.

- Vil det si at bibliotekene her skiller seg ut på noe vis, for eksempel fordi Gdansk er et turistmål?

- Vel, vi ser oss selv som en friby, og er nok mer liberale enn i andre deler av Polen. Slik sett har vi hatt litt andre forutsetninger enn resten av landet, med tanke på religion og så videre.

Åpne for muligheter

- Betyr dette også at dere har mer progressive og moderne bibliotek enn resten av Polen?

- Nei, det er nok fortsatt andre byer som har bedre bibliotek, og Wroclaw har de mest moderne bibliotekene i Polen. Bibliotekene i Gdansk er imidlertid vidåpne for de nye mulighetene, og vi prøver å inkorporere disse i biblioteket.

- Så utformingen av Biblioteka Manhattan er da mer å forstå som en lokal beslutning?

- Ja. Biblioteka Manhattan er for eksempel det første, og så langt siste biblioteket på et kjøpesenter i Polen. Det er også det første og eneste der du kan gjøre hva enn du vil, uansett idé. Vi har håpet å gjøre dette til en modell for hvordan det moderne biblioteket bør se ut. Vi håper også å lage ti store bibliotek som dette, men så langt er dette det siste.

Kulturen i Gdansk

Denne åpenheten til alt som har verdi for noen, er lett å få øye på i Gdansk. På stranden kan man leie hoppeslott og elektriske tråbiler av privatpersoner, mens staten tilbyr gratis treningsapparater. Inne i byen får du bestige tårnet i den eldgamle Mariakirken for femten kroner, mens et toppmoderne pariserhjul tilbyr den samme utsikten like bortenfor. Byens offisielle turistguide annonserer for både museum og strippeklubb med eskortetilbud. Så, midt i denne kulturelle smeltedigelen, har man dette moderne biblioteket, men på tross av hva de har fått til, opplever ikke Braun at biblioteket er noen uttrykt prioritering:

- Biblioteket er dessverre ikke så høyt prioritert. Ser man på det nye Shakespeare Theatre og Gdansk museum, så

var dette store prosjekter som kostet 100 millioner euro. Til sammenligning kostet Biblioteka Manhattan 100 000 euro. Men her forente vi altså et mindre populært kjøpesenter med et svært moderne bibliotek, og viste at biblioteket kunne fungere som en magnet. Hver dag har biblioteket mellom 2000 og 2500 lesere som også handler. Kjøpesenteret er ganske fornøyd med dette.

- Unnskyld? 2000-2500 lesere?

- Per dag. Ja, det har vært en suksess.

Vi har vist at kjøpesenteret kan være et godt sted for biblioteket. Folk var klare for en idé som dette. Spesielt unge folk.

Har prioritert de unge

Dette altså på et bibliotek som størrelsesmessig minner mer om et norsk skolebibliotek.

- Hvilke demografiske grupper er det da som helst besøker biblioteket? Er det først og fremst et sted for unge nå?

- Ja. Vi har jobbet mye for å nå de unge nå i en periode. Med Biblioteka Manhattan ville vi vise dem at biblioteket ikke er et forutsigbart sted. Vi har trommer, el-gitar, og tegneserier. Samtidig har nok dette gjort det mindre attraktivt for eldre som søker et rolig sted å lese. Dette er noe vi ønsker å jobbe mer med.

- Har dere noen kontakt med publikum? Finnes det noen direkte kanaler til påvirkning her?

- Dessverre er det ganske få lånere å støtte seg på i så måte. Bevisstheten om mulighetene ved biblioteket er for lav. Vi har dessuten en enorm utfordring, nemlig at 70% av befolkningen i Gdansk ikke er aktive på sosiale tilbud, uavhengig av tilbud. Dette er ikke et problem blant de unge, men først og fremst den store andelen eldre, som ikke er vant til å samles og bo i byen. Dette har nok med den kommunistiske bakgrunnen å gjøre. Så når det gjelder medvirkning, snakker vi med våre lånere, og spør hva de ønsker seg. Dette er en ung idé i Polen. Men vi har endret ansettelsespolicyen vår på bakgrunn av dette. Heller enn å se etter folk med høy bibliotekfaglig bakgrunn, søker vi sterke personligheter med unik erfaring. Det kan være fra jus, biologi, musikk eller kunst.

Samme tendens som i Norge

Det siste han sier om ansettelsespolicyen overrasker meg litt. Stillingsutlysninger uten krav om bibliotekfaglig

- Vi snakker med våre lånere og spør hva de ønsker seg. Dette er en ung idé i Polen. Vi har endret ansettelsespolicyen vår på bakgrunn av dette. Heller enn å se etter folk med høy bibliotekfaglig bakgrunn, søker vi sterke personligheter med unik erfaring, sier biblioteksjef Pawel Braun i Gdansk.

bakgrunn, er en tendens vi også har sett i Norge, men en konkret policy på området synes likevel å være skrittet videre. Jeg har dessverre ikke tid til å gå nærmere inn på konsekvensene, og går videre til bakgrunnen for det nye innholdet.

- Da jeg var på Biblioteka Manhattan fant jeg en imponerende samling med tegneserier. En polsk venn av meg fortalte at dette og abstrakt kunst var en måte å uttrykke seg på under de strengeste periodene av kommunismen. Er det noen sammenheng her? Vil du si at biblioteket brukes til å reflektere over nasjonal fortid?

- Nei, dette har en ganske enkel forklaring. Jeg har vært foreleser ved bibliotekarstudiene, og møtte en person som overbeviste meg om tegneseriens plass i biblioteket. Etter dette ble vi det første biblioteket med tegneserier. Det har krevd en enorm innsats å overbevise folk om at biblioteket kan være et sted for denne

typen medier. Selv om flere bibliotek har fulgt etter, har vi fortsatt den største samlingen av tegneserier i Polen.

- Biblioteka Manhattan har også et stort spillrom. Kan du si noe om rollen til spill i polske bibliotek?

- Det er bare nok en måte å tiltrekke seg unge folk på. Å vise at biblioteket ikke er forutsigbart.

Bookemon Go

- I lys av utviklingen, er det noe du selv har lyst til å løfte frem av spesielle hendelser fra de senere årene?

- Vi har omtrent 5000 arrangement hvert år i vårt bibliotek. Ikke alle er store, men vi fokuserer på å skape aktiviteter i alle deler av Gdansk. Et av de største er kanskje den regelmessige krimfestivalen. Her prøver vi å involvere det lokale politiet, rettsvesenet og så videre. Det skaper mange aktiviteter rundt om i byen, og nytt av i år er at det i større grad vil ta form ►

► av et spill. Vi bygger da på et tidligere konsept kalt Bookemon go, i sin tur inspirert av Pokemon Go. Her gjemte vi bøker rundt om i byen og på stranda, og folk kunne bruke en applikasjon på mobilen for å finne frem. Vi har også hatt noe kalt The Sherlock Holmes games, som også brukte en applikasjon, litteratur og bykartet.

- Dette må jeg si er en inspirasjon for Norge, for jeg har ikke hørt om noe av en slik skala her hjemme.

- Vel, vårt arrangement er igjen da basert på mye norsk og nordisk litteratur. Krim er den mest populære litteraturen her til lands.

Studietur til Norge

Det forklarer alle de nordiske navnene i krimavdelingen. Han forteller også om en annen inspirasjon fra Norge, nemlig bibliotekfaglig:

- Du nevnte at biblioteket selv var inspirert av Norge, kan du fortelle litt om det?

- Vel, vi var flere biblioteksjefer som dro på en reise til Norge, og var der i syv dager. Underveis besøkte vi flere bibliotek i Akershus, Buskerud og Vestfold, og oppdaget aktiviteter som ikke var så åpenbare for oss. Vi bestemte oss deretter for å ta det beste fra Norge, og gjøre det til noe som passet i Gdansk. Det var et flott og inspirerende besøk.

Med denne positive kommentaren avslutter vi samtalen. Personlig ble jeg inspirert av besøket ved Biblioteka Manhattan. Ikke fordi det var så forskjellig fra det norske, men kanskje mer fordi det var likt.

Etter kommunismens fall

Det meste av moderne tradisjoner i Polen har som Braun sier vokst frem i de siste 20 årene etter kommunismens fall. Fortsatt er 70% av befolkningen i Gdansk fraværende fra offentlige sosiale aktiviteter, og det i en by som syder av aktivitet. Når bibliotekarer møtes på studiereiser, så tar de altså idéene med seg tilbake til sine historisk situerte institusjoner. Besøkstallene ved Biblioteka Manhattan viser at en del av de progressive, og kanskje til dels fremmede idealene, kan slå rot og til og med blomstre. Nå gleder jeg meg bare til å besøke resten av verdens bibliotek. Sharing is caring, er det ikke det de sier? ■

Jan-Egil

Jan-Egil Holter-Wilhelmsen er utdannet bibliotekar fra Høgskolen i Oslo i 2008. Han har i mange år jobbet ved Horten bibliotek. I Bibliotekaren reflekterer han over hendelser og fenomener på eget bibliotek, med blikket rettet også utover på de store spørsmålene.

Det leses over det langstrakte land!

Rundt sommertid har jeg hvert år pusket en av mine babyer, nemlig "Sommerles". Hvorfor skal jeg bruke min månedlige side til å "reklamere" for dette? Fordi det tar opp ting jeg syns er ganske så viktig: Samarbeid på tvers av kommuner og fylker, kombinasjon av egenskapert innhold og kompetanse utenfra, og trykk på lesing året igjennom.

Med over 300 kommuner med på "Sommerles 2017" så håper jeg de fleste har hørt om det, men for de som ikke kjenner til det så er det altså en leseaksjon for 1.-7. klasse over sommeren. I skrivende stund er det 58 693 registrerte med, som har lest 70 990 598 sider. Ikke dårlig for et prosjekt som startet på dugnad i et fylke, uten eksterne midler.

Bibliotekarer i over 300 kommuner har stått på i hele sommer, de har delt ut premier, de har sett gjennom tusenvis av kommentarer og hjulpet mengder av barn med å finne den rette boken. Selvsagt har det ikke vært problemfritt, utviklere og prosjektteamet har absolutt hatt sitt å stri med når systemer ikke gjør som vi vil. Likevel vil jeg si at det har gått bra, mye fordi bibliotekarene har vært utrolig flinke til å hjelpe hverandre med å løse problemer som har oppstått underveis.

Samarbeid på tvers av grenser kan være vanskelig, jeg har selv vært med på flere hvor vi har

samarbeidet på tvers både av kommuner og fylker. Noe har gått bra, og noe har virkelig ikke gått bra. Men dette her viser at det er mulig, og at det kan bli utrolig bra! Slike samarbeid kan være vanskelige, man trår litt ut av komfortsonen og kanskje man jobber med ukjente mennesker til og med! På den andre siden så kan man øke størrelsen på ting man kan få til, pluss at man kanskje til og med lærer noe nytt underveis. En annen ting er jo økonomi, vår bransje er ikke akkurat den som har mest penger. Sammen kan man få råd til større ting, "Sommerles" er et veldig godt eksempel på dette. Hver kommune hadde ikke mye penger å stille med, men sammen så hadde vi råd til å hyre et firma til å ta seg av den tekniske utviklingen. Alene hadde vi aldri klart dette. Og uten den kompetansen det firmaet hadde ville heller aldri "Sommerles" skjedd.

Lesing er ikke alltid det som blir prioritert hos barn i løpet av sommeren, men tilbakemeldingene vi får fra foreldre gir oss

håp om at "Sommerles" gir barna motivasjon til å lese mer. Det er flere barn som har stoppet meg og fortalt hvor kult de syns det er å få trofeer! Det gjelder jo for lesing for som så mye annet, hvis man ikke praktiserer så vil man bli dårligere. Jeg har et håp om at "Sommerles" vil hjelpe barna med å vedlikeholde leseferdighetene sine fra skoleslutt til skolestart.

Så, her har vi en leseaksjon som strekker seg fra helt i nord til helt i sør. Den er skapt på dugnad og har vært et godt eksempel på samarbeid mellom privat- og kommunal-sektor. Antall barn har nesten bikket 60 000, og de har lest over 70 millioner sider! Masse positivt, ikke sant? Derfor må jeg spørre hvorfor det ikke har blitt skrevet om i de større avisene? Er jeg snurt fordi noe jeg har vært med på ikke får mer oppmerksomhet? Kanskje litt hvis jeg skal være helt ærlig, men ikke så veldig. Nei, det som plager meg mest er at det føles som en trend, nemlig at det som omhandler barn og litteratur ikke er spennende nok

for mediene. Det er jo ikke vanskelig å legge merke til, det er bare å bla gjennom kulturseksjonene i de store avisene. Hvor mye finner du om barnelitteratur?

Jeg er farlig nær å avslutte denne spalten på en sur note, noe jeg ikke er spesielt glad i. Derfor vil jeg heller peke på hvor mye vi får gjort når vi samarbeider! Får jeg se ditt bibliotek blant "Sommerles"-bibliotekene til neste år? ■

"Disse retningslinjene setter et krystallklart mål om full åpenhet innen 2024. Samtidig ivaretar vi hensyn til akademiske frihet og til den enkelte forskers behov for å kunne publisere for synlighet og anerkjennelse."

*Statssekretær Bjørn Haugstad
i Kunnskapsdepartementet*

En vei ut av klørne på Elsevier?

Vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning skal gjøres åpent tilgjengelig innen 2024. Det slår regjeringen fast i nye mål og retningslinjer for åpen tilgang.

Tekst:
Erling Bergan

På en pressekonferanse på Realfagsbiblioteket i Oslo 22. august presenterte statssekretær Bjørn Haugstad (H) i Kunnskapsdepartementet de nye nasjonale målene og retningslinjene for åpen tilgang til vitenskapelige artikler. De sier at alle vitenskapelige artikler finansiert av norske skattekroner skal være åpent tilgjengelige innen 2024. Det er i hvert fall dette de har satt som mål.

- Forskningsartikler som er skrevet for fellesskapets penger, skal også gjøres tilgjengelig for alle. De nye nasjonale retningslinjene skal bidra til å sette fart på arbeidet med åpen tilgang i Norge, sier statssekretær Bjørn Haugstad.

I retningslinjene slår regjeringen fast at:

1. Vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning skal gjøres åpent tilgjengelige. Forskere skal undersøke mulighetene for å publisere sine artikler i åpne tidsskrifter og velge åpent der det er faglig forsvarlig. Kun i unntakstilfeller kan artikler basert på offentlig finansiert publisering i tidsskrifter som ikke kan

gjøres tilgjengelig i vitenarkiv.
2. Alle vitenskapelige artikler basert på offentlig finansiert forskning skal deponeres i et egnet vitenarkiv senest ved publiseringstidspunktet.
3. Institusjoner og konsortier som forhandler avtaler med forlag, skal sørge for at avtalene fremmer åpen tilgang uten økte total kostnader.
4. Institusjoner som finansierer fors-

kningsprosjekter, skal bidra til å dekke kostnader til åpen publisering.

- Disse retningslinjene setter et krystallklart mål om full åpenhet innen 2024. Samtidig ivaretar vi hensyn til akademiske frihet og til den enkelte forskers behov for å kunne publisere for synlighet og anerkjennelse, sier Haugstad.

Regjeringen poengterer at retningslin-

Statssekretær Bjørn Haugstad presenterer regjeringens politikk for Open Access i Realfagsbiblioteket på Blindern. (Foto: Skjermdump)

jene understøttes av konkrete tiltak som skal bidra til at målet om åpenhet nås. Pressemeldingen slår fast at regjeringen vil:

- forbedre funksjonaliteten for å deponere artikler via Cristin.
- utrede hvordan et nasjonalt vitenarkiv skal realiseres.
- kreve deponering i vitenarkiv for at artiklene skal telle i den resultatbaserte finansieringen til universitetene og høyskolene – så fort den nødvendige infrastrukturen er tilgjengelig for alle forskningsinstitusjoner.
- bidra til å videreutvikle nye og bærekraftige modeller for finansiering av åpen publisering nasjonalt og internasjonalt.
- utvikle indikatorer og statistikk for åpen tilgang.

Eventyrlige overskudd

De største universitetene og høyskolene i Norge betalte i fjor over 200 millioner kroner for tilgang til vitenskapelige tidsskrifter, i følge Forskerforum. Det er altså det offentlige som finansierer både arbeidet til forskeren og fagfellevurderingen av forskningsartikkelen. Og det er også det offentlige som bevilger pengene som UH-sektoren bruker til å kjøpe dyre abonnement – som gir tilgang til den samme forskningen. Tilbake sitter forlagene som utgir disse tidsskriftene med eventyrlige overskudd. Elsevier er det største av disse forlagene. I 2016 hadde de et overskudd på over ni milliarder norske kroner.

Nå hjelper det ikke om det kun er artiklene fra norske forskere som kommer ut av klørne til Elsevier og ut i mer åpent lende, selv om det er viktig nok for akademia i Norge. Men de gjøres tiltak mot denne skadelige forlagsmakten også i mange andre land. I fjor valgte 60 akademiske institusjoner i Tyskland å ikke fornye avtalene med Elsevier. I juli i år kunngjorde ytterligere 13 tyske universitet at de ville gjøre det samme. I Nederland var det i 2015 konflikt mellom alle landets universiteter og Elsevier om å gi åpen tilgang til artikler av landets egne forfattere, men universitetene måtte til slutt inngå et kompromiss der kun 30 % ble gjort tilgjengelig innen 2018. I Taiwan har et flertall av universitetene en pågående boikott av Elsevier.

Ute av kontroll?

Underdirektør Håvard Kolle Riis ved Universitetsbiblioteket i Oslo gikk i går ut på

Forskerforum.no med en kraftig advarsel om situasjonen. Han anerkjenner den viktige jobben forlag gjør, men poengterer:

- Det vi er imot er at noen forlag tjener så vanvittig mye penger på det. En viktig del av samfunnsoppdraget vårt er å gjøre kunnskap tilgjengelig. Resultatene av offentlig finansiert forskning skal tilfalle alle. Det gjør det ikke nå, det går inn i tidsskrifter som ikke alle har tilgang til. Hovedgrunnen til at vi ikke får gjort noe med det, er markedsmakten til forlagene, sier Riis.

Mot disse markedskreftene er Norge svært små. Universitetet i Oslo har derfor tatt initiativet til et nordisk samarbeid. De har invitert de nordiske universitetsrektorene til et symposium i november, hvor målet er en felles nordisk åpen tilgangstrategi.

Riis anbefaler UH-sektoren i Norden å si nei til forlagene og de betingelsene og prisene de vil ha. En felles nordisk holdning kan gi nok økonomisk volum til at det blir merkbart for forlagene.

- Vi må si fra om at vi ikke lar oss diktere av betingelsene til de store forlagene, sier Riis.

Monbiots kritikk

Det er seks år siden kommentatoren George Monbiot i The Guardian ga en mye sitert kritikk av pengemaskinen som internasjonalt akademisk forleggeri utgjør:

«Hvem er de mest hensynsløse kapitalistene i den vestlige verden? Hvem driver monopolvirksomhet som får Walmart til å se ut som en butikk på hjørnet og Rupert Murdoch til å se ut som en sosialist? Du vil aldri kunne gjette svaret. Selv om det

George Monbiot hadde en ramsalt kritikk av forlagenes enorme profitt på akademiske tidsskrift i 2011. Grunnlaget for kritikken har ikke blitt noe mindre. (Foto: David/Chamaeleon-CC)

er mange kandidater, går min stemme ikke til bankene, oljeselskapene eller helseforsikringsselskapene, men – hold deg fast – til akademiske forlag. Det kan høres ut som en gammelmodig og ubetydelig sektor. Langt derifra. Av alle næringslivets svindelforetak er det deres svindel som det haster mest med å henvise til konkurransemyndighetene.»

Monbiots kritikk har ikke blitt mindre aktuell siden han skrev dette i 2011. Men kanskje vi nå ser begynnelsen på tiltak som etter hvert kan føre akademia ut av klørne på forlag som Elsevier? ■

En svært lønnsom industri

"Elseviers virksomhet dreier seg hovedsakelig om vitenskapelige tidsskrifter, ukentlige eller månedlige publikasjoner hvor forskere deler resultatene sine. Til tross for et smalt publikum, er vitenskapelig publisering et påfallende stort forretningsområde. Med globale inntekter på totalt mer enn 19 milliarder britiske pund, er omfanget et sted mellom musikk- og filmindustrien, men mye mer lønnsomt. I 2010 rapporterte Elsevier at de på

vitenskapelig publisering hadde inntekter på litt over 2 milliarder britiske pund, og at dette ga et overskudd på 724 millioner britiske pund. Det var en margin på 36 % - høyere enn hva Apple, Google eller Amazon rapporterte det samme året."

Fra Stephen Buranyis artikkel "Is the staggeringly profitable business of scientific publishing bad for science?" i The Guardian 27. juni 2017.

Rapport viser status for IA-avtalen

Uendret sykefravær og seniorer står lengre i jobb

En rapport fra faggruppen som har vurdert status og utvikling for målene i IA-avtalen viser at sykefraværet for 2016 var det laveste siden IA-avtalen ble inngått. Seniorene står lengre i jobb, mens andelen sysselsatte i befolkningen faller. – Dette er interessante tall som viser historikken knyttet til IA-avtalen på en grundig måte, sier Unio-leder Ragnhild Lied.

Faggruppen er en partssammensatt arbeidsgruppe som ble etablert i 2010. Rapporten faggruppen utarbeider skal bidra til at en uenighet partene imellom om faktiske forhold i utvikling av IA-målene kan unngås. Dette er niende gang at faggruppen som har vurdert status og utvikling for målene i avtalen om inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) publiserer rapport hvor en går gjennom hovedmålet og delmålene i IA-avtalen. Rapporten har gode analyser på sysselsettingsutviklingen, sykefravær med mer. Unio er representert i faggruppen med seniorrådgiver Rolf Stangeland.

Lavt sykefravær

Årets rapport viser blant annet at sykefraværet for 2016 var det laveste siden IA-avtalen ble inngått.

– Det er i tillegg registrert at forskjellen mellom sykefravær mellom menn og kvinner er redusert med fem prosentpoeng. Det er nå viktig å få vurdert hva årsaken til nedgangen kan være, om det er spesielle tiltak som har virket eller om det i stor grad skyldes endringer i rapporteringen i

Unio-leder Ragnhild Lied kan registrere at sykefraværet i 2016 var det laveste siden IA-avtalen ble inngått

A-ordningen, sier Unio-lederen.

Seniorene står lengre i jobb

Rapporten viser også at seniorene står lengre i jobb. Til det kommenterer Unio-leder Ragnhild Lied følgende:

– Grunnen til at seniorene står lenger, kan nok ha mer å gjøre med pensjonsvilkårene i privat sektor enn med IA-avtalen. Men det er uansett fint at dette er en av indikatorene faggruppa benytter. Den viser jo en samfunnsutvikling som er viktig å ha med seg.

Flere ungdommer er uten jobb eller utdanning

Et annet element som kommer fram i årets rapport, er blant annet nedgangen i sysselsettingsandelen. Her blir den godt analysert, og viser at andel eldre, innvandring og stadig større andel ungdom som tar høyere utdanning påvirker.

– Andel ungdom som ikke er i jobb eller utdanning utgjør syv prosent i aldersgruppen 15-29 år. Andelen var seks prosent for ti år siden. Selv om andelen går noe opp er den fremdeles en av de laveste i OECD. Til tross for at Norge ligger lavt, skal vi være oppmerksomme på den negative utviklingen, understreker Ragnhild Lied.

Kort om rapporten

- Stabilt sykefravær siden 2012, men man er nå halvveis til IA-målet. Et sentralt mål i IA-avtalen er at sykefraværet skal reduseres med 20 prosent i forhold til nivået i 2001. De sesongjusterte tallene viser at sykefraværet var 11,0 prosent lavere i 4. kvartal 2016 enn i 2. kvartal 2001. Dette er blant de laveste nivåene siden 2001, og betyr at vi er vel halvveis til å oppnå IA-målet.
- Andelen sysselsatte har avtatt og ligger

på det laveste nivået siden IA-avtalen ble inngått, men utviklingen i sysselsettingsandelen blant seniorene skiller seg positivt ut fra resten av befolkningen. Mens sysselsettingsandelen for 55–61-åringer har økt med fire prosentpoeng siden 2001, har andelen for aldergruppen 62–66 år økt med hele 14 prosentpoeng.

- Andelen sysselsatte funksjonshemmede holder seg stabilt, og målet om økt sysselsetting av denne gruppen er fortsatt ikke oppfylt. Av personer med funksjonshemming er 44 prosent i arbeid, mot 73 prosent i hele befolkningen (15–66 år).
- Seniorene står lenger i arbeid – IA-målet er innenfor rekkevidde. IA-målet er at forventet yrkesaktivitet for personer over 50 år skal forlenges med ett år i perioden 2009-2018. Målet synes å være innenfor rekkevidde. ■

Den årlige rapporten fra faggruppen som har vurdert status og utvikling for målene i IA-avtalen viser at sykefraværet for 2016 var det laveste siden IA-avtalen ble inngått.

Biblioteklokaler som stikker seg ut

Surrey City Centre Library er tegnet av Bing Thom Architects, og ligger tett ved Vancouver i British Columbia i Canada. Biblioteket går over fire etasjer og rår over 7.200 kvadratmeter. Med kort planleggingstid, brukte arkitektene sosiale media til å få innspill fra lokalsamfunnet. Gjennom facebook, twitter og en blogg bidro innbyggerne til en "idébok" med ønsket innhold. Biblioteket åpnet i september 2011.

Slår ring om sykelønnsordningen

Neste år skal sykelønnsavtalen opp til vurdering. - Å gjøre dagens sykelønnsordning svakere, er ikke veien å gå. Innføring av karensdag mener vi må være uaktuell politikk. Vi utfordrer partiene til å si hva de mener om det, sier Unio-leder Ragnhild Lied til VG.

VG møtte de fire arbeidstakerorganisasjonene under Arendalsuka. Temaet var sykelønnsavtalen og evaluering av IA-avtalen som skal evalueres neste år. Den har så langt fått ned sykefraværet med 11 prosent, men målet var 20 prosent.

«Med evalueringen kommer frykten for at saken som tidligere har skapt rabalder i norsk politikk - kutt i sykelønnsordningen - skal komme på bordet igjen», skriver VG.

VG skriver at de arbeidstakerorganisasjonene Unio, LO, Akademikerne og YS går sammen om et krav til partiene: Man skal ikke trekkes i lønn første sykedag, ved at det innføres en såkalt karensdag, slik Sverige har. Der får man ikke sykelønn første dagen man er syk og 20 prosent trekk de 13 neste dagene. Deretter tar den svenske staten regningen. ■

Fra venstre: YS-leder Jorunn Berland, LO-leder Hans-Christian Gabrielsen, Akademikerne-leder Kari Sollien og Unio-leder Ragnhild Lied og er enige i at det i dag ikke er aktuelt å være med på å innføre karensdag i Norge.

Ingen pensjonsreform uten Unio

Dette er ikke noe Ap og LO kan bli enige om seg imellom. Også vi skal være med og forhandle. Kommentaren fra Unio-leder Ragnhild Lied kommer i Klassekampen etter at LO og Ap i samme avis uttalte at de ville ordne pensjonsreformen dersom Ap kommer i regjering. ■

Godtgjøring for forhandling på "feil" arbeidsplass.

Har du som BF-medlem forhandlet for Bibliotekarforbundet på en annen arbeidsplass enn din egen? Da kan du ha krav på godtgjøring fra BF!

Send inn protokollen til bf@bibforb.no og vi vil foreta utbetaling. Har du spørsmål, tar du kontakt med BFs sekretariat. ■

Meld inn ny lønn!

Har du fått endret lønna di i det siste? Har du fått ny lønn etter lokale forhandlinger? Eller har du kanskje også skiftet arbeidsgiver, eller fått ny epostadresse?

Alt dette vil vi gjerne at BF-medlemmer gjør på nettet. Gå inn på BFs nettsider www.bibforb.no og velg "Oppdater medlemsinformasjon" under "Medlemskap" i menyen. Da får du opp et skjema å fylle ut. Velger du yrkesstatus "Yrkesaktiv" og deretter hvilken sektor du er i, får du anledning til å fylle inn årslønn, eller lønnstrinn.

Er du tillitsvalgt, er det fint om du ber BF-medlemmene på din arbeidsplass om å gjøre det samme. Opplysningene vi har om deg, brukes på en rekke områder: Til lønnsstatistikk som tillitsvalgte kan bruke når de forbereder forhandlinger. Til adresselister for utsending av Bibliotekaren og Nyhetsbrev.

Takk for hjelpen! ■

QURIA®

– utviklet for et moderne bibliotek

Kom til en spennende dag med fokus på fremtidens bibliotek

Vi vil gjerne invitere deg til en temadag med fokus på folkebibliotekenes fremtid i Norge. Temadagen finner sted på **Union Scene i Drammen, onsdag den 22. november 2017**

Sett av datoen allerede nå!

Vi lover deg en spennende dag med interessante temaer:

- Nasjonalbiblioteket forteller om de nye internasjonale standardene som RDA
- Digitale biblioteksstrategier
- Internasjonale trender
- Visjoner for folkebibliotek og skolebibliotek
- Quria og Arena – nå og i fremtiden
- Quria – på vei til andre land
- Drammensbiblioteket forteller om deres valg av Quria
- Rundvisning i Drammensbiblioteket

Se mer og meld deg på www.axiell.no

AXIELL

Vi skaper fremtidens biblioteksystem

Les mer på www.axiell.no

Nå kan du ta kontakt med
ditt eget forsikringskontor!

Se mer på BFs nettsider:
bibforb.no/forsikring

Bf FORSIKRING

Barn på flukt trenger din hjelp NÅ

Send **FLUKT** til **2454** og gi kr 200,-

Send **FADDER** til **2454** og gi 250,- pr. måned

Bidrag til Flyktningshjelpen kommer frem.

Under 10% av våre midler går til administrasjon. Resten kommer flyktingene til gode gjennom direkte hjelp. Flyktningshjelpen har rundt 180 ansatte i Oslo og over 4 000 ansatte totalt, de fleste lokalt ansatte som driver prosjektene i felt. Les mer på fadder.flyktningshjelpen.no

FLYKTINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

NRC

De flykter for livet over Middelhavet

SEND SMS **FLUKT**
TIL **2272** (200 kr)

Stipend for BF-medlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend.

Stipendet skal bidra til faglig utvikling for BFs medlemmer og kan gjelde etter- og videreutdanning, kurs, aktiv deltakelse på arrangement, studieturer, studieopphold, hospitering, prosjekt, m.m.

Det er kun medlemmer av BF som kan søke stipend. Medlemmer i statssektoren oppfordres spesielt til å søke.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Etter at stipendet er brukt, skal søkeren sende BF en kortfattet rapport om hva som er gjort og hvordan midlene er brukt. Skrivning av artikkel til Bibliotekaren/Del din kunnskap kan være en del av gjenytelsen for tildelt stipend.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Bibliotekarforbundet

Sekretariatet

Forbundsleder: Margunn Haugland
Kontorleder: Petter Bruce
Rådgiver: Hege Berggrav Johnsen
Rådgiver: Kieth Lau Andersen
Redaktør: Erling Bergan

Postadresse: Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum,
0103 Oslo

Besøksadresse: Øvre Vollgt 11,
Oslo

Telefon: 48 02 09 00
E-post: bf@bibforb.no
Nettside: www.bibforb.no
Facebook: /Bibliotekarene
Twitter: @Bibliotekarene

Forbundsstyret

Leder
Margunn Haugland
Mobil: 99 01 44 19
E-post: margunn.haugland@bibforb.no

Nestleder
Veronicha Angell Bergli, Finnmark fylkesbibliotek
Mobil: 97 61 68 88
Epost: veronicha.angell.bergli@ffk.no

Styremedlemmer
Monica Skybakmoen, Elverum bibliotek
Randi Egge Svendsen, Moss bibliotek
Monica Roos, Høgskolen i Bergen
Anne Husøy, Fræna folkebibliotek
Kjell Erik Johnsen, Høgskolen i Østfold

Varamedlemmer
Linda Rasten, Vestby bibliotek
Irene Eikefjord, Universitet i Bergen
Kari Angelsen, Bodin videregående skole, Bodø
Jan Egil Holter-Wilhelmsen, Horten bibliotek
Marthe Rislå Torkildsen, Kristiansand folkebibliotek

Fylkeslag

Finnmark
Jorunn Irene Johansen
Loppa folkebibliotek
Telefon: 91 59 65 70
E-post: finnmark@bibforb.no

Troms
Astrid Johanna Sømhovd (kontaktperson)
Universitetsbiblioteket i Tromsø
Telefon: 93 46 46 50
Epost: troms@bibforb.no

Nordland
Cecilie Odding
Narvik videregående skole
Telefon: 90 09 53 58
E-post: nordland@bibforb.no

Trøndelag
Morten Olsen Haugen
Fylkesbiblioteket i Nord-Trøndelag
Telefon: 41 51 76 33
Epost: trondelag@bibforb.no

Møre og Romsdal
Claus Christian Hansen
Sunndal folkebibliotek
Telefon: 94 19 49 63
E-post: moreogromsdal@bibforb.no

Sogn og Fjordane
Anja Angelskår Mjelde
Sogn og Fjordane fylkesbibliotek
Telefon: 99 25 73 56
Epost: sognogfjordane@bibforb.no

Hordaland
Ritha Helland
Bergen offentlige bibliotek
Telefon: 41 58 11 74
E-post: hordaland@bibforb.no

Rogaland
Linda Johnsen
Universitetsbiblioteket i Stavanger
Telefon: 94 13 62 77
Epost: rogaland@bibforb.no

Agder
Sigrid Nesland
Åmli bibliotek
Telefon: 95 73 51 50
E-post: agder@bibforb.no

Telemark
Kari Moldvær
Porsgrunn bibliotek
Telefon: 93 21 58 41
E-post: telemark@bibforb.no

Vestfold
Susanne Birgitte Bolstad
Telefon: 95 12 28 66
E-post: vestfold@bibforb.no

Buskerud
Jannicke Røglér
Buskerud fylkesbibliotek
Telefon: 99 01 42 88
E-post: buskerud@bibforb.no

Hedmark og Oppland
Vegard Gundersen
Lillehammer bibliotek
Telefon: 97 75 02 68
Epost: hedmarkogoppland@bibforb.no

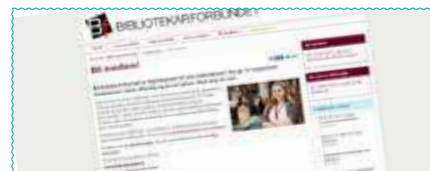
Østfold
Vegard Krog Petersen
Sarpsborg bibliotek
Telefon: 95 88 88 42
E-post: ostfold@bibforb.no

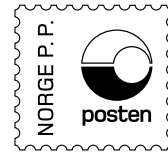
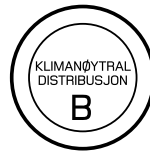
Akershus
Helene Nyen
Asker bibliotek
Telefon: 99 01 15 32
E-post: akershus@bibforb.no

Oslo
Sondre Molteberg Dalen
Høgskolen i Oslo og Akershus
Telefon: 94 48 90 38
E-post: oslo@bibforb.no

Innmelding og endring av medlemsopplysninger : www.bibforb.no

Du melder deg inn i Bibliotekarforbundet på våre nettsider www.bibforb.no. Ferdig utdannede bibliotekarer må sende dokumentasjon på bibliotekarutdanning som vedlegg. Trenger du hjelp? Ta kontakt med Petter Bruce i BF's sekretariat: tlf 48 02 09 00 eller bf@bibforb.no.

Returadresse:
Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum
0103 Oslo

Med utlandet på radaren

Bibliotekarer i Norge følger med på mye som skjer rundt oss. Enten det er bibliotekutvikling, kulturpolitikk, litterære trender, IT-tilbud, prosjektresultater hos kollegaer, kommunebudsjett, studietrender, med mye, mye mer. Vi må følge med på mye av dette. For bibliotek samspiller med omgivelsene hele tiden. Og vi er avhengige av å forstå det som skjer rundt oss, så vi kan ta fornuftige beslutninger om retningen vi skal bevege biblioteket i.

Mye av det vi får inn på radaren gjelder norske forhold. Det er naturlig. Sånn er det når vi jobber i Norge. Men mye av det vi må forholde oss til er ikke spesifikt for Norge. Og mange gode ideer som egner seg for bibliotek i Norge kan komme fra helt andre steder.

Slik var det for hundreogtjue år siden da Haakon Nyhuus tok sin amerikanske bibliotekarutdanning med hjem til Deichman og skapte en bibliotekrevolusjon, med åpne hyller og desimalklassifikasjon.

Og slik er det også i dag? Vel, nå er jo kommunikasjon blitt så desentralisert og mangefasetert, så uoversiktlig og voluminøs, at det er utenkelig at en bibliotekar skulle komme med en ukjent ide-revolusjon i bagasjen ved hjemkomst til Gardermoen. Kollegaene hadde for lengst sett ideene streamet, twitret, blogget og facebook-kommentert. Og snap-snap-snute, så var ideene kanskje ute?

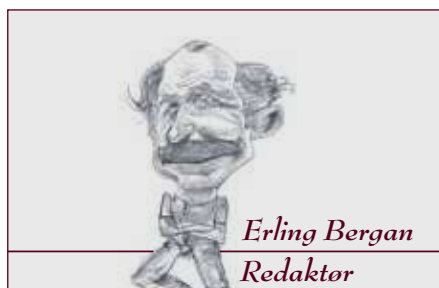
Tilgang til verden er bedre enn noen gang. Spørsmålet er heller om vi har tid og interesse for å bry oss. Meråpent i danske bibliotek spredde seg riktignok ganske snart opp til Norge. Vi har jo alltid hatt et øye for det som skjer i danske bibliotek. Til en viss grad merker vi oss også når det skjer noe spesielt i de andre nordiske land. Men bibliotekutvikling lenger unna kan ha en tendens til å bli plassert i båser: Eksotiske eselbibliotek i Sør-Amerika, trøbbel med sensur i amerikanske bibliotek, nedskjæringer på grunn av toryene på de britiske øyer.

Bak dette bekreftende "nyhetsbildet", kan det være mindre kjente utviklings-trekk som snart kommer til et bibliotek nær deg. Som vi bør ønske velkommen jo før jo heller, eller som vi bør kjempe mot med nebb og klør. Det kan være en genial formidlingside i et skolebibliotek eller en foruroligende fusjon av internasjonale tidskriftforlag. Det kan være en problematisk lovgivning om personvern og lånerregister i EØS-området, eller en uventet utvikling i bruken av åpen programvare for bibliotek i andre land.

Noen har nettopp vært på den årlige IFLA-konferansen. Fikk dere teften av noen ny Nyhuus-revolusjon? Eller noe annet å bringe til torgs. Kanskje BOBCATSSS-deltakere har noe å melde. Og så er det alltid en del som er på studietur for å se på bibliotek i andre land, de har nok sett en del.

I dette nummeret har vi et sjeldent dykk inn i et polsk folkebibliotek. Anders Grønning ble inspirert, "ikke fordi det var så forskjellig fra det norske, men kanskje mer fordi det var likt", som han skriver. Kanskje ikke så rart, siden biblioteksjefen han besøkte for kort tid siden hadde vært på studietur til Akershus, Buskerud og Vestfold.

Det er all grunn til å ha utlandet på radaren. Og det er all grunn til å dele når man finner noe av interesse. "Sharing is caring", skriver Grønning, som avslutter klokt og en tanke ambisiøst: "Nå gleder jeg meg bare til å besøke resten av verdens bibliotek." ■

Sitatet

"Den aller viktigste personen i min oppvekst vet jeg ikke en gang hva heter, men jeg vet at hvis ikke hun hadde vært den hun var, så hadde jeg aldri fått den leselysten som fikk meg til å starte opp igjen på videregående og gå videre med høyere utdanning. Hvis du som leser dette kjenner til hvem som var bibliotekar på Sandaker bibliotek på slutten av åttitallet og begynnelsen av nittitallet, vil jeg gjerne at du gir henne mine varmeste hilsener, for hun ga meg ikke bare en ny sjanse, hun ga meg noe å se frem til hver eneste uke i en utrolig kjip periode i livet mitt.

Abid Raja i artikkelen *Den norske verdien «å få en sjanse til»* i Morgenbladet 24. august 2017.